

VOORGRAADSE AKADEMIESE PRODUKTIWITEIT VAN
DIE PU VIR CHO VIR DIE TYDPERK 1962 TOT 1976

Ingedien deur

STEFANUS JOHANNES PAUL DU PLESSIS

B.Sc., M.Ed.

Proefskrif voorgelê ter gedeeltelike voldoening
aan die vereistes vir die graad

DOCTOR EDUCATIONIS

in die fakulteit Opvoedkunde aan die
Potchefstroomse Universiteit vir Christelike Hoër Onderwys

Promotor: Prof. dr. S.J. Preller

Potchefstroom

Desember 1978

DANKBETUIGING

Ek wil graag die volgende persone bedank:

My geagte promotor, prof. S.J. Preller, vir deskundige raad en leiding te midde van 'n baie druk werkprogram;

mev. L. de Wet, vir keurige taalkundige versorging en die spoedige afhandeling daarvan;

mev. S. Lourens, vir die spoedige en bekwame afhandeling van die tikwerk;

my ouers vir hul voorbeeld van 'n Christelike lewenswandel en volgehoue aanmoediging en ondersteuning deur die jare;

my vrou Marie, aan wie ek die werk opdra, vir haar voortdurende hulp en bystand.

Al die eer kom God toe vir krag en verstand wat Hy gee.

S.J.P. du Plessis

Desember 1978

INHOUDSOPGAWE

HOOFSTUK 1: INLEIDING

1.1	Inleiding	1
1.2	Probleemformulering	1
1.2.1	Probleme rondom die hedendaagse universiteit	1
1.2.2	Akademie se produktiwiteit	3
1.3	Ontstaan van die spesifieke probleem	4
1.4	Doel	7
1.5	Metode van ondersoek	7
1.6	Program van ondersoek	8

HOOFSTUK 2: DIE MODERNE UNIVERSITEIT IN DIE BRANDING

2.1	Inleiding	10
2.2	Die ontstaan en ontwikkeling van die universiteit	10
2.2.1	Die Grieks-Romeinse periode	10
2.2.2	Die vroeg-Christelike periode (+ 300 na Christus tot 1000 na Christus)	14
2.2.3	Die Middeleeue	15
2.2.3.1	Inleiding	15
2.2.3.2	Betekenis van die woord "universiteit"	16
2.2.3.3	Oorsake van die totstandkoming van die universiteit in die Middeleeue	17
2.2.3.4	Die groei en ontwikkeling van die middeleeuse universiteit	17
2.2.3.5	Die invloed van die middeleeuse universiteit op die universiteit van vandag	19
2.2.4	Die Renaissance-Humanistiese periode	21
2.2.5	Die universiteit van die sewentiende eeu	22
2.2.6	Die universiteit van die agtiende eeu	23
2.2.7	Die universiteit van die negentiende eeu	25
2.2.8	Die universiteit van die twintigste eeu	26

2.2.9	Samevatting	27
2.3	Die wese en funksies van die universiteit	29
2.3.1	Inleiding	29
2.3.2	Die wese van die universiteit	29
2.3.3	Die funksies van die universiteit	35
2.3.3.1	Inleiding	35
2.3.3.2	Funksies van die universiteit in die Verenigde State van Amerika	36
2.3.3.3	Funksies van die Britse universiteit	39
2.3.3.4	Funksies van die Suid-Afrikaanse universiteit	41
2.4	Die ontstaan en ontwikkeling van die PU vir CHO	43
2.5	Die wese van die PU vir CHO	46
2.6	Die funksies van die PU vir CHO	47
2.6.1	Inleiding	47
2.6.2	Opvoeding	48
2.6.3	Onderrig	49
2.6.4	Navorsing	51
2.6.5	Beroepsvoorbereiding	52
2.6.6	Diens aan die gemeenskap	54
2.7	Probleme van die hedendaagse universiteit	54
2.7.1	Inleiding	54
2.7.2	Demokratisering	55
2.7.3	"Kennisontploffing"	58
2.7.4	Spesialisasie en navorsing	59
2.7.5	Finansies	60
2.7.6	Eise van die gemeenskap	61
2.8	Samevatting	63
HOOFSTUK 3: DIE AKADEMIESE PRODUKTIEWEIT VAN UNIVERSITEITE		
3.1	Inleiding	65
3.2	Omskrywing van akademiese produktiwiteit	65
3.3	Die akademiese produktiwiteit van oorsese uni=	

	versiteite	67
3.3.1	Inleiding	67
3.3.2	Die akademiese produktiwiteit van universiteite in Groot-Brittanje	69
3.3.3	Die akademiese produktiwiteit van universiteite in die Verenigde State van Amerika	74
3.3.4	Die akademiese produktiwiteit van Australiese universiteite	78
3.3.5	Vergelyking van die akademiese produktiwiteit van die universiteite in ses lande	80
3.4	Die akademiese produktiwiteit van universiteite in die Republiek van Suid-Afrika	82
3.5	Samevatting	93

HOOFSTUK 4: FAKTORE WAT AKADEMIESE PRODUKTIWITEIT BEINVLOED

4.1	Inleiding	96
4.2	Intellektuele faktore	98
4.3	Skoolprestasie	100
4.4	Persoonlike omstandighede en persoonlikheid	101
4.4.1	Ouderdom	101
4.4.2	Geslag	102
4.4.3	Woonplek	103
4.4.4	Kerk- en geloofslewe	104
4.4.5	Studiehouding	105
4.4.6	Studiemetode	106
4.4.7	Gemotiveerdheid tot studie	108
4.4.8	Verhoudings met lede van die teenoorgestelde geslag	109
4.4.9	Militêre diens	109
4.4.10	Besit van 'n motor	110
4.4.11	Finansies	110
4.4.12	Deelname aan sport en verenigingslewe	111
4.4.13	Ander persoonlikheidsfaktore	113
4.5	Faktore wat regstreeks met die universiteit verband hou	114

4.5.1	Studierigting en die universiteit waaraan daar gestudeer word	114
4.5.2	Toelatingsvereistes	117
4.5.3	Aanpassingsprobleme van eerstejaarstudente en stappe wat die universiteit neem om die aanpassing te vergemaklik	122
4.5.3.1	Aanpassingsprobleme van eerstejaarstudente	122
4.5.3.2	Stappe wat die universiteit kan neem om aanpassing van eerstejaarstudente te vergemaklik	123
4.5.3.2.1	Die skep van 'n oorgangstydperk	123
4.5.3.2.2	Oriënteringsprogramme	124
4.5.3.2.3	Voorligtingsdienste aan studente	125
4.5.3.2.4	Voogdosentstelsel	126
4.5.3.2.5	Beperking op ontgroeningspraktyke	126
4.6	Faktore wat verband hou met die didaktiese situasie	127
4.6.1	Klasgrootte	127
4.6.2	Evaluering, toetse en eksamens	128
4.6.3	Onderrigbekwaamheid van dosente	131
4.6.4	Onderrigmetodes	133
4.7	Samevatting	135
HOOFSTUK 5: METODE VAN ONDERSOEK		
5.1	Inleiding	138
5.2	Voorbehoude, basiese prosedures en begripsbepalings	139
5.3	Die vraelys aan eerstejaarstudente van 1976 aan die PU vir CHO	142
5.3.1	Inleiding	142
5.3.2	Die samestelling van die vraelys	143
5.3.3	Die toepassing van die vraelys	143
5.3.4	Verwerking van die responsies	146
5.4	Die vraelys aan dosente van die PU vir CHO	146

5.4.1	Inleiding	146
5.4.2	Samestelling van die vraelys	146
5.4.3	Die toepassing van die vraelys en die verwerking van die responsies	147
5.5	Die ondersoek na die akademiese produktiwiteit van die PU vir CHO	149
5.6	Die vraelys aan tweedejaar-, derdejaar- en na-graadse onderwysdiplomastudente van 1977	150
5.6.1	Inleiding	150
5.6.2	Samestelling van die vraelys	150
5.6.3	Die toepassing van die vraelys en die verwerking van die responsies	151
5.7	Samevatting	154

HOOFSTUK 6: DIE AKADEMIESE PRESTASIES VAN EERSTEJAARSTUDENTE AAN DIE PU VIR CHO VIR DIE TYDPERK 1966 TOT 1976 EN 'N ONDERSOEK NA FAKTORE WAT DIT KAN BEINVLOED

6.1	Inleiding	156
6.2	Die omvang van staking van studie deur eerstejaarstudente	157
6.3	Akademiese prestasies van eerstejaarstudente	161
6.4	Die akademiese prestasies van eerstejaarstudente van 1976 aan die PU vir CHO	174
6.4.1	Inleiding	174
6.4.2	Akademiese prestasies van eerstejaarstudente in die fakulteit Lettere en Wysbegeerte	176
6.4.3	Akademiese prestasies van eerstejaarstudente in die fakulteit Natuurwetenskappe	178
6.4.4	Akademiese prestasies van eerstejaarstudente in die fakulteit Ekonomiese Wetenskappe	180
6.4.5	Akademiese prestasies van eerstejaarstudente in die fakulteit Regte	183
6.4.6	Akademiese prestasies van eerstejaarstudente in die fakulteit Opvoedkunde	183
6.4.7	Akademiese prestasies van eerstejaarstudente	

	vir die universiteit as geheel	186
6.5	Faktore wat akademiese prestasies van eerste-jaars moontlik beïnvloed - volgens eerstejaars	187
6.5.1	Inleiding	187
6.5.2	Die standerd 10 skoolprestasie van eerstejaarstudente van 1976 aan die PU vir CHO	187
6.5.2.1	Persentasie wat universiteitstoelating verwerf het	187
6.5.2.2	Simbole wat in die standerd 10-eksamen behaal is	189
6.5.2.3	Prestasie in standerd 10 in die moedertaal en tweede taal	193
6.5.2.4	Prestasie in die standerd 10-eksamen in Wiskunde	196
6.5.3	Gemiddelde ouderdom	198
6.5.4	Militêre diensplig	198
6.5.5	Die tydsverloop tussen voltooiing van standerd 10 en die begin van universiteitstudie	199
6.5.6	Studierigtings wat die eerstejaarstudente van 1976 gevolg het	199
6.5.7	Finansies	200
6.5.8	Redes waarom eerstejaarstudente van 1976 na die PU vir CHO gekom het	201
6.5.9	Beskikbaarheid van motors	202
6.5.10	Deelname aan sport en verenigingslewe	203
6.5.11	Naweek-kuiers en studie	204
6.5.12	Studiegewoontes	206
6.5.13	Biblioteekgebruik	209
6.5.14	Die studiegeleentheid en -atmosfeer in die verblyfplekke van eerstejaarstudente van 1976	209
6.5.15	Verpligte bywoning van byeenkomste	212
6.5.16	Karnaval	212
6.5.17	Verhoudings met lede van die teenoorgestelde geslag	212
6.5.18	Inlywing en oriëntering	213
6.5.19	Kerk- en geloofslewe	213
6.5.20	Voogdosentstelsel	214
6.5.21	Voorligting	214
6.5.22	Gevoel van tuisheid	215

6.5.23	Die didaktiese situasie	215
6.5.24	Aanbevelings van eerstejaarstudente met betrekking tot bevordering van aanpassing van en studie deur eerstejaarstudente	218
6.6	Faktore wat akademiese prestasies van eerstejaarstudente moontlik kan beïnvloed - volgens dosente	220
6.6.1	Die aantal dosente wat eerstejaars onderrig	220
6.6.2	Klasgrootte	221
6.6.3	Dosente van eerstejaarstudente	222
6.6.4	Doseermetodes en doseervermoëns	222
6.6.5	Oogmerke met die onderrig van vakke	224
6.6.6	Toetsing en eksaminering van eerstejaarstudente	224
6.6.7	Lengte van die akademiese jaar	226
6.6.8	Lees- en taalvermoë van eerstejaarstudente	226
6.6.9	Voogdosentstelsel	227
6.6.10	Toelatingsvereistes	227
6.6.11	Inhoud en omvang van eerstejaarskursusse	227
6.6.12	Faktore wat volgens dosente akademiese prestasie van eerstejaars negatief beïnvloed	228
6.6.13	Voorstelle van dosente ter verbetering van akademiese prestasies van eerstejaarstudente	229
6.7	Samevatting	230
HOOFSTUK 7: VOORGRAADSE AKADEMIESE PRODUKTIEWITEIT VAN DIE PU VIR CHO, 1962 TOT 1976 EN MOONTLIKE BEÏNVLOEDENDE FAKTORE DAAROP		
7.1	Inleiding	238
7.2	Akademiese produktiwiteit in die fakulteit Lettere en Wysbegeerte	239
7.3	Akademiese produktiwiteit in die fakulteit Natuurwetenskappe	243
7.4	Akademiese produktiwiteit in die fakulteit Ekonomiese Wetenskappe	247
7.5	Akademiese produktiwiteit in die fakulteit Regte	248
7.6	Akademiese produktiwiteit in die fakulteit Opvoedkunde	250

7.7	Vergelyking van die akademiese produktiwiteit in die verskillende fakulteite	253
7.8	Vergelyking van studente wat hulle eerste studiejaar slaag en later hul eerste graad of diploma in die minimumtyd voltooi	256
7.9	Vergelyking tussen fakulteite van die studente wat inskryf maar nie hul grade of diplomas voltooi nie	259
7.10	Die omvang van verandering van studierigting van studente aan die PU vir CHO	261
7.11	Vergelyking tussen die totale akademiese produktiwiteit van die PU vir CHO en ander universiteite vir blankes in Suid-Afrika	262
7.12	Die akademiese produktiwiteit van na-uurse studente aan die PU vir CHO	264
7.13	Die sienings van tweedejaar-, derdejaar- en na-graadse onderwysdiplomastudente oor faktore wat hulle akademiese prestasies kan beïnvloed	266
7.13.1	Beskikbaarheid van motors onder respondente	266
7.13.2	Faktore wat studies negatief beïnvloed	266
7.13.3	Toetsing en eksaminering	269
7.13.4	Lengte van die akademiese jaar, vakansiewerk en -studie	270
7.13.5	Oriëntering van eerstejaars deur senior studente	271
7.13.6	Sekerheid in verband met studierigting en relevansie van kursusse wat geneem word	272
7.13.7	Die Christelike karakter van onderrig	273
7.13.8	Gesindheid van die respondente teenoor die PU vir CHO	274
7.13.9	Die studie-atmosfeer in respondente se verblyfplekke	274
7.13.10	Studiegewoontes en verwante aangeleenthede	275
7.13.11	Dosent-student verhoudings	276
7.13.12	Die didaktiese situasie aan die PU vir CHO	276
7.13.12.1	Selfstandige studie	276
7.13.12.2	Hulpmiddels	277

7.13.12.3	Doelstellings	277
7.13.12.4	Werkskemas	277
7.13.12.5	Onderrigmetodes	277
7.13.12.6	Dikteer van aantekeninge	278
7.13.12.7	Die stel van vrae gedurende klasse	278
7.13.13	Respondente se siening van spesiale pogings ter verbetering van eerstejaars se akademiese prestasies	278
7.13.14	Afskryf van werkstukke	279
7.13.15	Aantal klasperiodes per week	279
7.13.16	Huwelikstaat en verhoudingslewe	280
7.14	Dosente se siening van didaktiese en aanverwante aangeleenthede van die PU vir CHO	280
7.14.1	Inleiding	280
7.14.2	Voorstelle van dosente ter verbetering van toetsing, eksaminering en evaluering van studente	281
7.14.3	Leemtes in die universitêre didaktiese situasie	282
7.14.4	Administratief-organisasoriese faktore in die universiteit wat doseerwerk benadeel	284
7.14.5	Verwagtings wat dosente van sekondêre skole koester ten opsigte van toerusting van toekomstige studente	285
7.14.6	Die bereddering van die probleem van toenemende omvang en diepte van kennis by die vasstelling van sillabusse	286
7.14.7	Die verbetering van die bestaande kursus in tersiêre onderwys	286
7.14.8	Hulpdienste wat 'n departement tersiêre onderwys aan dosente behoort te lewer	287
7.15	Samevatting	288
7.15.1	Die akademiese produktiwiteit van die PU vir CHO	288
7.15.2	Die didaktiese opset en verwante akademiese aangeleenthede ten opsigte van tweedejaar-, derdejaar- en nagraadse onderwysdiplomastu-	

	dente	290
7.15.3	Bevindinge rakende diverse aangeleenthede	293

HOOFSTUK 8: SAMEVATTING EN AANBEVELINGS

8.1	Doel van die ondersoek	295
8.2	Literatuuoroorsig	295
8.2.1	Die ontstaan en ontwikkeling van die universiteit en probleme wat die hedendaagse universiteit ondervind	295
8.2.2	Die akademiese produktiwiteit van universiteite in Suid-Afrika en oorsee	296
8.2.3	Faktore wat akademiese produktiwiteit beïnvloed	297
8.3	Metode van ondersoek	299
8.4	Bevindings	299
8.4.1	Die akademiese welslae van eerstejaarstudente	299
8.4.2	Die akademiese produktiwiteit van die PU vir CHO	300
8.4.3	Faktore wat akademiese sukses van veral eerstejaarstudente kan beïnvloed - inligting wat van eerstejaarstudente en dosente verkry is	301
8.4.4	Faktore wat akademiese sukses van senior studente kan beïnvloed - inligting wat van dosente, tweedejaar-, derdejaar- en nagraadse onderwysdiplomastudente verkry is	303
8.5	Aanbevelings	305
8.6	Swakhede in die ondersoek	316
8.7	Moontlikhede vir verdere navorsing	316
8.8	Slot	316

BYLAES

1a	Vraelys aan alle eerstejaarstudente van 1976	317
1b	Responsies van eerstejaarstudente - getalle en persentasies	340
1c	Responsies van eerstejaarkoshuisinwoners en	

	-nie-koshuisinwoners: getalle en persentasies	348
2a	Vraelys aan alle dosente	350
2b	Responsies van dosente; getalle en persentasies	364
3a	Vraelys aan tweede- en derdejaarstudente en nagraadse onderwysdiplomastudente	374
3b	Responsies van tweede- en derdejaarstudente en nagraadse onderwysdiplomastudente - getalle en persentasies	382
3c	Responsies van tweede- en derdejaarstudente en nagraadse onderwysdiplomastudente (mans en dames) - getalle en persentasies	384
	Lys van tabelle	385
	Bibliografie	394